

В світлі концепції сталого розвитку ідеалом освітніх систем має стати формування особистості, яка готова будувати свої відносини з навколишнім середовищем на основі розуміння його цілісності та архіважливості для існування самої людини.

Такі якості особистості можуть бути закладені через освітні системи. І в даному разі необхідно об'єднати зусилля практично всіх наук: філософії, соціології, політології і, безумовно, правової, в тому числі, еколого-правової науки

Список використаних джерел:

1. А. П. Гетьман, М. В. Шульга "Екологічне право України" Підручник Харків 2012
2. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року: Закон України від 21.12.2010 р. за № 2818-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 26 (30.06.2011). – Ст. 218
3. Національна програма правової освіти населення. Затв. Указом Президента України від 18 жовтня 2001 р. // Офіційний вісник України.– 2001. - №43.

Николайчук Л.М.

*кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри соціальних комунікацій та права
Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу*

Богачова С. Р., Одосій Н.З.

*студенти четвертого курсу
інженерно-екологічного інституту
Івано-Франківський національний університет
нафти і газу*

м. Івано-Франківськ

НАУКОВІ КОНЦЕПЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ СУСПІЛЬСТВА І ПРИРОДИ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ КРИЗИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ НАУКИ ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА

Людина постійно перебуває у взаємодії з іншими соціальними суб'єктами та з навколишнім середовищем (природою). Ці дві системи органічно пов'язані між собою, причому рівень розвитку суспільства визначає ставлення людини до природи.

Ми повинні навчитися поєднувати в одному гармонійному цілому використання необхідних нам природних ресурсів і забезпечити при цьому високу технічну оснащеність сучасного виробництва. Досягти цього можна лише шляхом урахування відтворювальних можливостей природи, бережного ставлення до неї, підпорядкування власних споживацьких інтересів вимогам і можливостям природного середовища. Зупинимось детальніше на головних сучасних наукових підходах щодо обґрунтування взаємин суспільства і природи.

Ідеї академіка В. Вернадського про ноосферу. Згідно з концепцією ноосфери, впливати на природу, змінювати біосферу слід дуже раціонально, проектуючи майбутні наслідки. Це не стихійне руйнівне втручання у природу, а науково обґрунтоване збереження на Землі умов для життя людей. В.І. Вернадський вважав, що ноосфера — це такий стан біосфери, в якому мають виявитися розум і спрямована ним праця людини як нова, небувала на планеті, геологічна сила. Він визначив кілька загальних умов, необхідних для створення ноосфери:

- людство має стати єдиним в економічному та інформаційному відношеннях;
- ноосфера — явище всепланетне;
- ноосфера не може бути створена до припинення війн між народами.

Очевидно, що ноосфера в просторі значною мірою перекривається біосферою, але не тотожна їй. Темпи розвитку ноосфери незрівнянно вищі від темпів змін біосфери.

Концепція сталого розвитку.

Ця концепція передбачає гармонійний розвиток суспільства і природи, який за сучасних умов стане передумовою для оптимального задоволення потреб майбутніх поколінь на нашій планеті. Всесвітня конференція глав держав і урядів усіх країн у Йоганнесбурзі в 2002 р. констатувала, що немає іншого шляху вирішення цих проблем людства, як перехід до сталого розвитку. Ця стратегія включає три складові:

- екологічну — збереження і поліпшення природного середовища;
- економічну — подальший гармонійний розвиток виробництва, продуктивних сил суспільства;
- соціальну — підвищення добробуту народів, вирівнювання рівнів їх життя, поліпшення соціальних умов та стандартів.

Концепція біотичної регуляції навколишнього середовища.

Згідно з цією концепцією будь-який подальший розвиток не можливий, якщо в основу взаємин людини і природи не закласти біотичний принцип регулювання. Це такий розвиток, який не виводить глобальну цивілізацію за межі природної ємності біосфери і ґрунтується на процесах перетворення довкілля живою речовиною, величина і потужність котрих значно перевищують процеси деградації довкілля.

Близькою є думка про необхідність дотримання правила одного процента, відповідно до якого людство може використовувати для своїх потреб не більше

1 % ресурсів первинної продукції природи.

Такі підходи мало або й зовсім не реальні, щоб стати основою цивілізаційного розвитку. Більше того, вони не враховують накопичення первинної продукції.

Ідея коеволуційного розвитку людини і природи

Передбачас спільний розвиток людини і природи, але оскільки темпи розвитку природи і техносфери пропорційно несумісні, то концепція обґрунтовує не що інше, як повну адаптацію розвитку суспільства вимогам природи.

Концепції "неотехнооптимізму"

Спираються на припущення про наявність можливостей швидкого досягнення гармонії між суспільним розвитком і природою за рахунок найширшого впровадження досягнень науково-технічного прогресу. Будь-яка позитивна зміна у розвитку технологій приводить до появи позитивних тенденцій у інших галузях і сферах господарства. Таким чином можна досягти

як мінімум чотирикратного підвищення ефективності використання усіх наявних ресурсів, будь то ресурси природні чи технічні, інвестиційні, фінансові та ін.

Стан довкілля є важливим чинником існування людської цивілізації. Тому одним з найважливіших завдань людства є свідоме і системне регулювання діяльності щодо використання природних ресурсів. Екологічні проблеми особливо гостро постають в індустріально розвинутих центрах, хоча стосуються вони усіх регіонів. Становище ускладнюється в країнах, де намагаються вирішувати економічні проблеми за рахунок виснажливого природокористування, незворотного порушення природних екологічних систем. Особливо актуальними вони є в Україні після Чорнобильської катастрофи.

Об'єктивний аналіз сучасної екологічної ситуації, джерел небезпеки, причин погіршення стану природного середовища України й здоров'я людей, виникнення демографічної кризи став можливим лише декілька років тому завдяки висвітленню архівних матеріалів (соціально-історичних, політичних, партійних, соціально-економічних та ін.). Цей аналіз дав змогу визначити основні причини, джерела, динаміку й напрям розвитку незадовільної екологічної ситуації в межах нашої країни. Такими причинами виявилися:

- екстенсивне використання всіх видів природних ресурсів, яке тривало десятиріччями без урахування здатності екосистем до самовідтворення й самоочищення;
- адміністративно-командне концентрування на невеликих площах величезної кількості надпотужних хімічних, металургійних, нафтопереробних і військових промислових підприємств і комплексів, інших «гігантів соціалістичної, індустрії»;
- цілковите нехтування традиціями господарювання, можливостями природи регіонів та інтересами корінного населення;
- інтенсивна хімізація й хибні способи організації сільськогосподарського виробництва (наприклад створення величезних колгоспів і радгоспів);

- гігантські масштаби меліораційних робіт без відповідних наукових обґрунтувань та ефективних технологій;
- відсутність протягом повоєнного періоду об'єктивних довгострокових екологічних прогнозів щодо наслідків реалізації планів розвитку промислового виробництва, енергетики, транспорту;
- використання на переважній більшості виробництв застарілих технологій та обладнання, низькі темпи модернізації підприємств;
- невиконання чинних законів стосовно охорони навколишнього природного середовища й відсутність підзаконних актів для їх ефективної реалізації;
- відсутність дійового державного контролю за виконанням законів про охорону природи та системи покарань за шкоду, заподіяну довкіллю;
- відсутність постійної об'єктивної інформації для широких мас населення про екологічний стан природного середовища, причини його погіршення, про джерела забруднень і вжиті заходи для поліпшення ситуації;
- украй низький рівень екологічної освіти не тільки в пересічних громадян, а й у керівників підприємств, державних організацій, уряду, низька екологічна свідомість і культура;
- різке прискорення негативних економічних, соціально-політичних та екологічних процесів в Україні у зв'язку з найбільшою техногенною катастрофою ХХ століття — аварією на Чорнобильській АЕС;
- відсутність дійових економічних стимулів для ресурсо- та енергозбереження.

Таким чином, дані проблеми можна врегулювати за допомогою екологічного права, яке спрямоване на: збереження безпечного для існування живої і неживої природи навколишнього середовища; регулювання і забезпечення раціонального використання природних ресурсів; гарантування екологічної безпеки і захисту громадян та реалізації їх екологічних прав.

Список використаних джерел:

1. Конституція України
2. Закон України від 25.06.1991 р. « Про охорону навколишнього природного середовища»
3. А. П. Гетьман, М. В. Шульга " Екологічне право України " Підручник Харків - 2012
4. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року: Закон України від 21.12.2010 р. Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 26 (30.06.2011). – Ст. 218

Кудлач В. І.

*Кандидат історичних наук,
доцент кафедри філософії
Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу*

Микитин Сніжана

*студентка 4 курсу гр. ЕТм-11-2
Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу*

м. Івано-Франківськ

ДУХОВНІ ПРІОРИТЕТИ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Проблема формування духовних пріоритетів студентської молоді є актуальною в наш час, оскільки саме молодь проявляє найбільшу активність у розвитку сучасного суспільства, від неї залежить і наше майбутнє.

Становлення української демократії, проведення реформ, побудова громадянського суспільства неможливі без розвитку духовності. Духовність наповнює життя й діяльність високими громадянськими цінностями, зміцнює єдність усього суспільства, забезпечує подолання труднощів на шляху його розвитку. За визначенням М. Бердяєва, «дух – це життя, досвід і доля...життя розкривається тільки у досвіді духовного життя, у проживанні долі...» [1, с. 26].

Одним із головних завдань сучасної вищої освіти є розвиток духовної культури особистості, що стає основою формування студентів – майбутніх інженерів, менеджерів. Загальнолюдські та релігійні цінності, моральні норми, які є регуляторами взаємовідносин у суспільстві,